

GERECHTELIJK RECHT

Gerechtelijk recht

Benoît ALLEMEERSCH
Stefaan VOET
(eds.)

Pieter GILLAERTS
Sven SOBRIE

INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Gerechtigd recht
Benoît Allemeersch en Stefaan Voet (eds.)
Pieter Gillaerts en Sven Sobrie

© 2023 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1580-7
D/2023/7849/86
NUR 822
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Danny Juchtmans / www.dsigngraphics.be

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

INHOUD

Ambtshalve substitutie van motieven door de burgerlijke rechter.

Stand van zaken en actuele ontwikkelingen

Benoît ALLEMEERSCH	1
I. Substitutie van motieven	3
A. Begrip	3
B. Korte evolutieschets	3
C. De ‘taakformule’ van het Hof van Cassatie	5
D. Verplichting voor de rechter om ambtshalve de juridische motieven aan te vullen	6
1. Principe	6
2. Geen plicht om ambtshalve rechtsregels toe te passen op andere feiten	8
3. Ook in zaken van openbare orde	10
E. Mogelijkheid voor de rechter om ambtshalve de feitelijke en juridische redenen aan te vullen	10
F. Eerste beperking: geen wijziging van het voorwerp van de vordering	11
1. Begrip en principe	11
2. Verband met de toepasselijke rechtsnorm	11
3. De rechter mag het voorwerp juridisch (her)kwalificeren	14
4. De rechter mag minder toekennen dan gevraagd	16
G. Tweede beperking: alleen op basis van regelmatig voorgelegde feiten ..	17
1. Beginsel	17
2. Het begrip ‘feiten’	18
3. Regelmatig voorgelegd	18
4. Geen verbod op wijziging van de oorzaak (meer)	20
5. Wat met zaken van openbare orde?	21
H. Derde beperking: niet ingaan tegen een uitgesloten betwisting of procedureakkoord	21
1. Beginsel	21
2. Enkel indien de niet-betwisting of het akkoord uitdrukkelijk is, of minstens voldoende zeker	22
3. Uitzondering: openbare orde	23
4. Controverse: het bewijs van de niet (uitdrukkelijk) betwiste feiten	24

I.	Vierde beperking: eerbied voor het recht van verdediging en de tegenspraak	25
	1. Begrip en grondslag	25
	2. Versoepeling: redelijke verwachting	26
II.	Substitutie van motieven met betrekking tot EU-recht.	29
	1. De procedurele autonomie van lidstaten genuanceerd: beginselen.	29
	2. Ambtshalve toepassing van Unierecht door de nationale rechter.	30
	3. Ambtshalve toepassing van EU-consumentenrecht	32
III.	Besluit	34

Stand van zaken en recente ontwikkelingen op het gebied van hoger beroep in civiele zaken: *capita selecta*

	Pieter GILLAERTS	35
I.	Ontvankelijkheid van het hoger beroep.	36
	A. Ontvankelijkheid <i>ratione materiae</i> : akkoordvonnissen en nieuw hoger beroep	37
	B. Ontvankelijkheid <i>ratione summae</i> : het gebrek aan grondslagen voor de bepaling van de waarde van het geschil.	40
	C. Ontvankelijkheid <i>ratione personae</i>	42
	1. Het belang van de appelllant	42
	2. De bekwaamheid van de appelllant	43
	3. De hoedanigheid van de appelllant.	44
	4. De gedaagde in hoger beroep in het kader van incidenteel hoger beroep	48
	5. De hoedanigheid van geïntimeerde en de partijen in het geding	48
	D. Ontvankelijkheid <i>ratione temporis</i>	50
	1. De appellabiliteit van tussenvonnissen.	50
	2. Het vertrekpunt van de beroepstermijn	65
	3. Stuitende werking van een nietige beroepsakte.	67
	4. Termijn voor incidenteel hoger beroep	68
II.	Gevolgen van het hoger beroep	70
	A. Devolutieve werking	70
	B. Relatieve werking	75
III.	Rechtspleging	76
	A. Vormvereisten voor principaal hoger beroep	76
	B. Vormvereisten voor incidenteel hoger beroep	82
	C. Samenhang en onsplitsbaarheid	83
	D. Tussenvorderingen	87
	1. Uitbreiding en wijziging van de eis in hoger beroep.	87
	2. Tegenvordering in hoger beroep.	88
	3. Verbod om voor het eerst in beroep agressief tussen te komen	91
IV.	Besluit	94

Stand van zaken en actuele ontwikkelingen op het gebied van de dwangsom

Sven SOBRIE	95
I. De dwangsom en de hoofdveroordeling	96
A. Het begrip ‘hoofdveroordeling’	96
B. Uitgesloten hoofdveroordelingen	98
C. De formulering van de hoofdveroordeling	103
D. Hoofdveroordeling en navolgende dwangsom	104
II. De dwangsom en de termijn	107
A. Dwangsomtermijn vs. uitvoeringstermijn	108
B. Aard van het onderscheid	110
III. De dwangsom en de betekenisvereiste	112
A. <i>Ratio legis</i>	112
B. Betekening en dubbele aanleg	113
C. Betekening en uitlegging/verbetering/aanvulling	116
IV. Dwangsom en maximumbedrag (i.h.b. verjaring)	117
V. Aanpassing van de dwangsom	119
A. Aanpassing op verzoek van de veroordeelde	119
B. Aanpassing op verzoek van de begunstigde	123
C. Bevoegde rechter	124
VI. Dwangsom en rechtsmisbruik	126
VII. Besluit	130

Gedingkosten – en de rechtsplegingsvergoeding in het bijzonder – in civiele zaken. Stand van zaken en actuele ontwikkelingen

Stefaan VOET	133
I. Gedingkosten in civiele zaken	134
A. De in het (on)gelijk gestelde partij	134
B. Opgave van de kosten	135
C. Nutteloze kosten	136
D. Uitzonderingen	137
E. Omslaan van de kosten	138
F. Aanhouden van de kosten	140
G. Overzicht gedingkosten	142
II. Rechtsplegingsvergoeding	143
A. Toepassingsvoorwaarden	143
1. Forfaitaire tegemoetkoming	143
2. Bijstand door een advocaat	144
3. De in het gelijk gestelde partij	145
B. Omvang	149
1. Bedragen	149
2. Indexering	150

3.	Basis-, minimum- en maximumbedrag	151
4.	Geen rechtsplegingsvergoeding of het minimumbedrag	154
5.	Verstek, hoger beroep, cassatieberoep	155
C.	Berekening voor in geld waardeerbare vorderingen	158
D.	Pluraliteit van vorderingen en procespartijen	161